

Prata gärna med din skolsköterska och/eller studie- och yrkesvägledare om just ditt problem kan begränsa ditt framtida studie- och yrkesval.

Laila Sandström
Skolsköterska, Lagmansskolan
0142-852 56, laila.sandstrom@mjolby.se

Nina Spång
Studie- och yrkesvägledare, Lagmansskolan
0142-859 19, nina.spang@mjolby.se

2017-08-22

Hälsosam yrkesdebut

Information till elev/vårdnadshavare kring vilka medicinska hinder som kan finnas på de yrkesförberedande programmen på gymnasiet.

Framtagen av studie- och yrkesvägledare Nina Spång, Lagmansskolan. Med inspiration från jobbafrisk.se

Vad är medicinsk syv?

Genom medicinsk studie- och yrkesvägledning uppmärksammar skolan den enskilda elevens medicinska förhållanden och känslighet för att minska risken för att eleven drabbas av ohälsa under utbildningen eller i sitt framtida yrkesliv. Det kan t.ex. röra sig om allergier eller annan överkänslighet med eksem och astma eller om diabetes eller neurologiska problem. Eleven bör göras uppmärksam på hälsorisker och tidiga tecken på ohälsa samt att förebygga ohälsa genom att arbeta så riskfritt som möjligt.

Tänk på!

Den som är **mycket starkt motiverad och väl informerad** om risker och vad man kan göra för att förebygga besvär, kan i vissa fall klara av också de riskabla utbildningarna och jobben.

Påfrestningar kan ofta minska genom att **man är försiktig och använder teknik och skyddsutrustning**.

Samma yrke kan ha olika utformning, och därför vara mer eller mindre riskabelt. En metallarbetare kan t.ex. ha ett arbete som är extremt påfrestande för huden, eller ha ett torrt och rent arbete som styrs via datorn.

Utvecklingen på arbetsmarknaden gör att vissa arbeten som idag är riskabla kanske kan vara lämpliga i framtiden

Om du ändå siktar på något av riskyrkena så kontakta hälsovården för att diskutera riskerna för just dig i den utbildning eller det yrke du vill utbilda dig till.

Medicinska rekommendationer för Yrkesprogram

Nedan visas rekommendationer och medicinska förhållanden för berörda yrkesprogram på gymnasiet

Bygg- och anläggningsprogrammet

Anläggning: gräsallergi, dammallergi, körkort; epilepsi, diabetes, uppmärksamhetsproblem, ADD, viss medicinering, allvarligt synfel.

Husbyggnad: damm- och mögelallergi, epilepsi.

Mark och anläggning: dammallergi, körkort; epilepsi, diabetes, uppmärksamhetsproblem, ADD, viss medicinering, allvarligt synfel.

Måleri: dammallergi, allergi mot lösningsmedel, handeksem, astma, epilepsi

Plåtslageri: dammallergi, astma, epilepsi, handeksem

El- och energiprogrammet

Dammallergi, astma, mögelallergi, epilepsi.

Sjöfart: krav på färgseende

Fordons- och transportprogrammet

Transport: ryggproblem, körkort; epilepsi, diabetes, uppmärksamhetsproblem, ADD, viss medicinering, allvarligt synfel.

Godshantering: ryggproblem, handeksem, epilepsi

Personbil: handeksem, astma, luftrörsproblem

Karosseri/Lackering: handeksem, astma och luftrörsproblem. Allergi mot lösningsmedel, lackeringsfärg eller slipdamm. Läkarundersökning görs vid antagning till karosseri.

Lastbil och mobila maskiner: handeksem, astma, luftrörsproblem, ryggproblem, körkort; epilepsi, diabetes, uppmärksamhetsproblem, ADD, viss medicinering, allvarligt synfel.

Hantverksprogrammet

Finsnickeri: dammallergi, astma

Florist: allergi, astma, hösnuva, handeksem, ryggproblem

Frisör: handeksem, allergi mot kemikalier, astma, ryggproblem

Textil design: handeksem, dammallergi

Övriga hantverk: ta kontakt med syv på skolan

Restaurang – och livsmedelsprogrammet

Bageri och konditor: astma, damm- och mjölallergi, ryggproblem, handeksem, födoämnesallergi

Färskvaror, delikatesser och catering: astma, damm- och mjölallergi, ryggproblem, handeksem, födoämnesallergi

Kök och servering: astma, damm- och mjölallergi, ryggproblem, handeksem, födoämnesallergi

Vårdprogrammet

Handeksem, ryggproblem

Specifika rekommendationer till dig som lider av astma, atopisk eksem samt defekt färgseende

Råd till dig som lider av astma

Mer än hälften av de som har astma under skolåren riskerar att astman förvärras eller återkommer i vuxen ålder beroende på hur mycket man kommer i kontakt med starka eller allergiframkallande ämnen. Det kan även gälla ämnen som man tidigare inte reagerat emot men som man vet lätt framkallar allergiska reaktioner. Yrken där man dagligen kommer i kontakt med starkt allergiframkallande ämnen kan vara riskyrken för dig som har eller har haft astma. En lämplig arbetsmiljö för dig är en ren arbetsplats, där det inte finns onormalt mycket fritt damm och som är fritt från starkt allergiframkallande ämnen, t ex djur, starka dofter och kemikalier.

Exempel på yrken du bör undvika om du har astma:

Lantbrukare

Djurskötare, veterinär

Bibliotekarie

Bagare

Frisör

Svetsare

Billackerare

Arbete i kemisk industri

Arbete i plastindustri

Gruv- och bergsarbetare

Målare

Golvläggare

Arbete i trävarubranschen

Arbete i textilindustrin

Råd till dig som lider av atopiskt eksem

Atopiskt eksem kallas den typ av eksem som ofta hos barn uppträder i böjveck på armar och ben. Huden är allmänt torr, särskilt under den kalla årstiden eller om man badar eller duschar för mycket. Atopiskt eksem under uppväxten innebär en risk att få handeksem i vuxen ålder. Risken är särskilt stor inom yrken där man dagligen kommer i kontakt med hudirriterande ämnen eller yrken där man måste tvätta sig ofta.

Riskyrken

Frisör – risken för handeksem är särskilt stor i detta yrke

Vårdyrken – inom sjukvården tvingas man inom vissa verksamheter tvätta händerna upp till 70 gånger per dag (t.ex. operationsavdelning) och det tål ofta in den som har känslig hud. Vissa yrken inom vårdsektorn är lättare att klara för den som har eksem tendenser, t ex arbete inom social hemtjänst, barnskötare på förskola.

Verkstadsteknik, plåt och svets, fordonsteknisk utbildning – dess yrkesområden innebär för huden kontakt med smuts, olja och andra lösningsmedel med hudirriterande effekt.

Måleri, billackering – lösningsmedel, lacker och slipdamm är ofta starkt hudirriterande och uttorkande för huden.

Livsmedelsarbetare – arbete i charkuteri, i restaurangnäring och bageri är yrken som inte går att klara för den som har handeksem.

Lokalvårdare – vatten och rengöringsmedel av olika slag kan vara hudirriterande för känslig hud och ge handeksem.

Råd om studie- och yrkesval med anledning av defekt färgsinne

Defekt färgseende innebär att du har svårigheter att urskilja nyanser, i första hand mellan röd och grön färg. Inom vissa yrken och branscher innebär detta ett hinder.

Krav på normalt färgsinne

Luftfartspersonal - för trafikflygare, flygmekaniker och flygledare krävs normalt färgsinne enligt bestämmelserna för civil luftfart. För privatflygare krävs också normalt färgsinne, men vissa defekter godtas för dagflygare.

Järnvägspersonal – normalt färgsinne krävs för vissa typer av arbetsuppgifter. Berörda grupper är i förstahand förarpersonal (lok, motorvagnar, banfordon mm) samt personal i växlings- och andra bangårdstjänster. Dessutom tågmästare, konduktör samt reparatör där trafiksäkerheten är beroende av normalt färgsinne.

Spårvägspersonal – samma regler som för järnvägspersonal.

Sjöfartspersonal – för utkiksman, rorsman och vaktgörande fartygsbefäl krävs normalt färgsinne enligt lag. Färgsinnesundersökning sker i samband med antagning till utbildning vid sökande av sjökaptens-, styrmans-, skepparbrev- eller förarbevis.

Polispersonal - För alla aktiva polismän krävs normalt färgsinne, men kravet gäller inte polissekreterare, polisintendenter, polismästare och administrativ personal.

Medicinska krav!

Vissa yrkeskategorier ställer krav på medicinska kontroller. Dessa är bland annat transportstyrelsen (vägverket, sjöfart, järnvägs- och flygtrafik), polis, kriminalvård, tull, försvarsmakten, livsmedelsverket, brandman, dykning, nattarbete, höga höjder, vibrationer, hårdplaster, asbest, stendamm. Inom dessa yrken ställs det därmed krav för yrkesverksamhet.